

Sedanja vlada zavira napredek ljudskih množic

Direkcija KPI je objavila posebno resolucijo v zvezi s sedanjem političnim položajem v državi. V tej resoluciji poudarja, da je sedanja kriza posledica razvoja ofenzive konservativnih in reakcionarnih sil, ki delujejo v levem centru in izven njega. Ta ofenziva je dosegla svoj višek prav v trenutku, ko se demokratijski pripravljajo na svoj kongres. Minister Colombo in takomenovani dorotejci so glasniki zahtev italijanskih magnatov in monopolov.

slednjih ter bi izročili delavce na milost in nemilost magnatom. Zato KPI poziva delavski razred in demokratične množice k budnosti ter jih seznanja z dejstvom, da je tudi predsednik vlade solidariziral s stališči dorotejcev in zakladnega ministra, kljub temu, da je poskušal zmanjševati politični pomen teh stališč.

Direkcija KPI poudarja, da sedanji položaj zahteva jasnost stališč in zavest odgovornosti vseh delavskih in demokratičnih sil. Če bi socialisti in druge demokratične sile levega centra sprejeli zahteve konservativnih sil, bi opogumili ofenzivno reakcionarcev, omrtvičili pa bi iniciative in enotno borbo množic. To bi bilo v očitnem protislovju z usmeritvijo državljanov.

Dejstva potrjujejo kako sedanja vlada predstavlja oviro za napredovanje ljudskega gibanja in za uveljavitev nove politike. Zato morajo delavske in demokratične množice odločno nastopiti proti konservativnim silam ter odpreti na levično vladno krizo še pred prihodnjim kongresom Krščanske demokracije. Ustvariti se morata nova demokratična večina in tak levi center, ki bo sposoben uresničiti obnovitveni program.

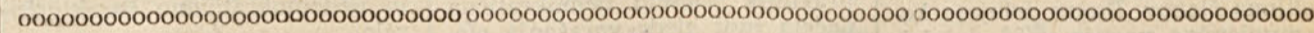
Direkcija KPI potrjuje sodbo, ki so jo že izrazili komunisti v parlamentu in v tisku ter obsodja to ofenzivo. Sprejem zahtev magnatov in monopolistov, ki jih zagovarjajo Colombo in dorotejci, bi pomenil ponižanje za parlament in bi spravil v nevarnost funkcioniranje republiških ustanov, vsem strankam sedanje vladne koalicije pa bi naprtil veliko odgovornost.

Tudi iniciative zakladnega ministra težijo po likvidaciji določenih reform, ki jih je napovedala sedanja vlada. Sprejem teh iniciativ bi pomenil odpoved zagotovitvi, da ne bo prišlo do blokiranja mezd. S sprejemom teh iniciativ bi bili vsiljeni tudi taki odnosi med državo in sindikati, ki bi poteptali avtonomijo

lota. Zato je nujno potrebno, da se skliče seja deželnega sveta in da se vprašanja sestave deželne vlade poverijo temu najvišjemu organu dežele, če se imajo pogajanja med strankami zavleči v nedogled.

Ustanovitev dežele smo pričakovali 15 let. Sedaj, ko je bila formalno ustanovljena, pa je važno, da se čimprej konkretno spravi v življenje. Vsaka zamuda je kvarna za naše prebivalstvo. Ne vemo, ali se tega zavedajo stranke, ki se zadnje čase pogajajo.

Prav posebno ne vemo, ali se tega zavedajo osrednje oblasti, ki bi morale preskrbeti, da dobi dežela vsa sredstva in instrumente za korektno in pravočasno funkcioniranje.

Tržaški župan je dovolil povišanje avtobusnih tarif

Sklep o 25% povišanju tarif je dr. Franzil sprejel brez vednosti občinskega sveta
Protest načelnika komunistične skupine v občinskem svetu

Tržaški župan dr. Franzil je dovolil avtobusnim podjetjem, ki imajo monopol nad prevozi v tržaški okolici, da povišajo tarife za 25%. To dovoljenje je izdal brez vednosti občinskega sveta in baje celo brez vednosti ožjega občinskega odbora. Ta korak opravičuje, sklicujoč se na člen 140 zakona o krajevnih ustanovah, ki pooblašča občinski odbor, da rešuje nujne probleme, ko je občinski svet na počitnicah. Toda tokrat občinski svet ni bil na počitnicah in župan bi lahko sklical sejo ter postavil problem tarif v razpravo. Tega pa ni storil.

Kljub temu, da obstaja dvom ali je korak, ki ga je napravil župan v skladu z določili že omenjenega člena 140 zakona o krajevnih usta-

novah, ga je pokrajinski upravni odbor že odobril.

Kot je znano omenjeni pokrajinski odbor pazi na dosledno spoštovanje zakonov, toda tokrat obstaja dvom, ali se je tega skrbno držal. Doslej namreč nismo prepri-

čani, da je korak, ki ga je napravil župan, v skladu z zakonom.

Mimo tega bi hoteli poudariti še to-le:

Kot kaže, se je tako županu kot pokrajinskemu upravnemu odboru zelo zelo mudilo in prav to še bolj potrjuje sum, da nekaj ni v redu, da je torej županova odredba, četudi je bila odobrena od pokrajinskega upravnega odbora, ne le nedemokratična temveč celo — nezakonita.

Ker o zadevi občinski svet, kot že povedano, ni razpravljal in ker gre za vprašanje, ki je občuteno prizadelo tisoče prebivalcev, predvsem delavcev, je načelnik komunistične skupine občinskih svetovalec, tovariš Tonel, poslal županu pismeno vprašanje, v katerem tudi odločno protestira proti nedemokratičnemu postopku. Tov. Tonel poudarja, da bi o zadevi morala razpravljati občinski svet in komisija občinskih svetovalec, ki proučuje vprašanje municipalizacije avtobusnih prog.

MILTE

Izvolitev novega župana

Dolgeletni župan v Miljah, Gordan Pacco, ki je bil izvoljen za deželnega svetovalec, je odstopil. Po zakonu deželni svetovalec ne more biti istočasno tudi župan večje občine. Za novega župana je bil izvoljen Gastone Mollo, za podžupana pa Nereo Martinelli (ki je obenem tudi odbornik za javno vzgojo). Ostali odborniki so: Kilijan Ferluga (finance), Renato Braini (občinska podjetja), Dario Robba (personal), Giuseppe Robba (Nadaljevanje na 4. strani)

Pretekli teden je bila vsedrjavna stavka pristaniških delavcev. Stavka je tudi v Trstu popolnoma uspela. Jugoslovanski pristanišniki so sklenili, da ne bodo raztovarjali blaga iz ladij, ki bi jih preusmerili v njihova pristanišča. (Na sliki zborovanje stavkajočih v Trstu)

Škodljivo zavlačevanje

Mesec dni po volitvah se je deželni svet sestel komaj enkrat na svoji prvi seji z dne 26. maja, ko so izvoljeni svetovalci prisegli in so bili imenovani predsedniški organi zbora. Tik pred zaključkom prve seje je načelnik krščanske demokratske skupine predlagal petnajstdnevno prekinitve zasedanja, kar je predsednik sveta dr. de Rinaldini takoj sprejel, izražajoč upanje, da se bodo stranke še pred določenim rokom sporazumele za izvojitvev predsednika odbora in deželne vlade.

Sestnajst dni po prvi seji pa je položaj vse prej kot jassen. Štiri stranke, ki sestavljajo osrednjo vlado (DC, PSDI, PRI in PSI), so se v teh dneh že večkrat sestale, da bi skušale do seči sporazum o sestavi vlade levega centra v deželnem merilu. Kolikor se ve iz neuradnih krogov so se pogajanja zapletla po političnih in kmetijskih vprašanjih. Predvsem z gleda, da PSI ne bi sprejeti nobene diskriminacije na levo, t.j. proti komunistom, medtem ko jo v to silijo ostale politične skupine. Prav tako niso stranke levega centra dosegle nobenega sporazuma po kmetijskih vprašanjih, ker skušajo krščanski demokratje pustiti vse, kot je, ne da bi se ozirali na veliko kompetenco preurejanja, ki ga daje deželi Posebni statut. Sredi tega tedna pa so se pogajanja nadaljevala po drugih, prav tako važnih vprašanjih. Vsekakor pa je zelo neverjetno, da

bodo štiri stranke levega centra dosegle sporazum pravočasno za sklicanje deželnega sveta v teku prihodnjega tedna. To pa bi pomenilo zavleči to sklicanje skoraj do konca junija, kar je nedvomno eno izmed najbolj odsodbe vrednih dejstev v življenju prvega deželnega sveta Furlanije-Julijske krajine.

Ljudje se že vprašujejo, ali ni ta način zakulisnega in dolgotrajnega pogajanja za sestavo prve deželne vlade poskus, da bi se zavlekel trenutek, ko mora dežela zaživeti in pristopiti k reševanju nujnih vprašanj, zaradi katerih je bila predvidena in je nastala.

Tudi druga dejstva nam potrjujejo, da se skuša zavlačevati dan pravega rojstva naše dežele. Čeprav je bilo znano že leto dni prej, da bo dežela nastala, nihče ni začel priprav za njeno takojšnje in učinkovito funkcioniranje. Deželni poslanci so prišli na svojo prvo sejo, ne da bi vedeli, kje bo sedež dežele. Šele po volitvah so se resno začela ureditvena dela za sedež predsedstva dežele v palači «Modello» na Glavnem trgu v Trstu. Do sedaj je predsedstvo dežele dobilo na razpolago le dve nadstropji od štirih predvidenih. V palači «Telve» na trgu Oberdan, kjer bi se morala nastaniti deželna vlada, noben prostor še ni urejen. Človek se vprašuje, kje bodo imeli svoj sedež razni odbori deželne vlade. Poslanske grupe, ki bi morale imeti svoj sedež v palači predsedstva, se morajo še vedno sestajati na sedežih svojih strank. O kakšni dvoranici za zasedanje deželnega sveta ni ne duha ne sluha. Svetovalci se bodo torej morali še vedno sestajati v dvorani tržaškega občinskega sveta.

Velika pomanjkljivost je tudi vprašanja sredstev za funkcioniranje deželnih organov. Dejstvo je, da do sedaj že obstoječi deželni organi nimajo finančnih sredstev, da bi lahko začeli svoje delovanje na področjih, ki jih našteva Posebni statut. Koliko časa se bo to stanje vlekelo? Prav gotovo je to tudi posledica ne samo brezbriznosti osrednjih organov, ki niso v ničemer pokazali dobre volje, da bi vse pripravili za zagotovitev takojšnjega funkcioniranja deželnega sveta in ostalih deželnih organov, pač pa tudi strank, ki vlečejo v nedogled svoja pogajanja za sestavo prve deželne vlade. Pristojno mesto za reševanje tega vprašanja bi moral biti deželni svet. A vse se do danes dogaja izven njegovega območja.

Ne vemo niti, ali so stranke levega centra tako občutljive, da sproti obveščajo predsedstvo deželnega sveta in predsednika dr. de Rinaldinija o poteku pogajanja, saj je to organ, ki mora sklicati naslednjo sejo zbora. Zdi se nam, da se že sedaj začenjajo krčiti prerogative in pravice deželnega sveta kot takega. Krivdo za to nosijo vsi tisti, ki si mislijo, da imajo pravico do odločanja samo svetovalci nekaterih strank, ne pa deželni svet kot ce-

Sestanek deželnih svetovalcev KPI

Deželni svetovalci KPI so na sestanku, ki je bil pred nekaj dnevi v Trstu, razpravljali o nalogah avtonomne dežele.

V sporočilu, ki ga je v zvezi s tem sestankom objavil tiskovni urad deželnega komiteja KPI, je med drugim rečeno, da komunistična skupina deželnih svetovalcev vztraja predvsem v zahtevi, naj deželni svet čimprej začne delovati ter uresničevati določila posebnega statuta. Ker se osrednja vlada prav sedaj ukvarja, z vprašanji vsedravnega gospodarskega načrtovanja, je nujno, da se tudi v deželnem svetu začne razpravljati o teh vprašanjih. Potrebno bi bilo, tudi, da bi odšla posebna kvalificirana delegacija deželnega sveta v Rim, kjer naj bi obrazložila tukajšnja vprašanja.

V sporočilu se nadalje poudarja, da se gospodarske in socialne razmere v Furlaniji-Juljski krajini čedalje slabšajo tudi zaradi sedanje ekonomske konjunktуре in nepravilne politike vlade.

Na sestanku deželnih svetovalcev KPI so bile začitane tudi smernice bodočega delovanja komunistične skupine. Med drugim je bilo sklenjeno, da bo v pričakovanju do delitve ustreznih prostorov na sedežu deželnega sveta, začasen sedež te skupine na sedežu deželnega komiteja KPI v Trstu, ul. Capitoli- na 3.

Deželna komisija za pravilnik mora upoštevati obstoj Slovencev

V slovenskem dnevnem in tedenskem tisku je bil prejšnji teden objavljen protest dr. Josipa Škerka, deželnega svetovaleca «Liste Slovenske skupnosti». Protest je bil naslovljen na predsednika deželnega sveta dr. de Rinaldinija. V njen se dr. Škerk pritožuje nad dejstvom, da ni bil v komisiji za izdelavo pravilnika deželne sveta imenovan noben predstavnik slovenske manjšine. Istočasno dr. Škerk zahteva, naj se o tem njegovem protestu razpravlja na prihodnji seji deželne sveta.

Zaradi važnosti vprašanja, ki ga je dr. Škerk sprožil s svojim protestom, smo prosili predsedstvo komunistične deželne skupine za pojasnilo. Na sedežu deželne skupine KPI so nam dejali, da je bilo vprašanje postavljeno že na prvi seji deželne sve-

ta v razgovorih med načelniki poslanskih grup, ko je šlo za sestavo prvih dveh komisij: komisije za overovljenje mandatov in komisije za izdelavo pravilnika. Komunistični načelnik tov. Bacicchi je na seji načelnikov poslanskih grup zahteval, naj se v komisijo za pravilnik imenuje tudi dr. Škerk kot Slovenec, medtem ko je skupina KPI predlagala za svojega predstavnika tov. sen. Pellegrinija, ki ima zaradi svojih izkušenj v parlamentu od 1945 dalje največjo prakso po vprašanih pravilnikih. Demokristjanski načelnik skupine pa je dejal da ne morejo zvišati števila komisije od 7 na 9 članov in da se ne more pristati na načelo, da mora biti vsaka najmanjša stranka zastopana v tej komisiji. Izjavil je tudi, da se bo zavzel za to da bo dr. Škerk poklican, ko bo šlo za razpravo o določenih vprašanih pravilnikih. Nobena druga skupina ni podprla zahteve tov. Bacicchija in zato je bila komisija sestavljena iz 7 članov, noben Slovenec pa ni prišel vanjo. Krivdo zato nosijo demokristjani, kar je vsakemu očitno.

V krogu skupine KPI pa je bilo obenem rečeno, da bo tov. sen. Pellegrini s svoje strani napravil kar je v njegovi moči, da se v pravilnik vnesejo demokratična načela tudi glede vprašanja slo-

venskega jezika v deželnem svetu. Vsekakor pa se komunistični svetovaleci čudijo, da je dr. Škerk v svojem protestu glede tega vprašanja vključil naslednji stavek «Podpisani... dr. Josip Škerk sem dolžan, da Vam sporočim stališče slovenske manjšine...» Ne glede na popolno upravičenost protesta dr. Škerka pravijo komunistični svetovaleci da je bil tisti dokument izdan v imenu določene politične skupine ne pa vse slovenske manjšine, saj slovensko manjšino sestavljajo tudi drugi desetstisoči volivcev. Torej gre za to: dr. Škerk ne glede na specifično vprašanje lahko govori le v imenu svoje politične skupine, ne pa v imenu vse slovenske manjšine ker bi to dajalo prav tistim ljudem, ki trdijo, da je med Slovenci le 10.008 volivcev, t.j. kolikor je za «Slovensko skupnost» oddanih glasov. Takšen način nastopka pa bi bil nepravilen in bi resno škodoval slovenski manjšini v Italiji, ker bi se tako na umeten način skrčila njena specifična teža v deželi.

Glede vprašanja kot takega pa so v krogih komunistične deželne skupine mnenja, da je protest popolnoma upravičen in na mestu zlasti še zaradi vesti, ki se širijo, da bo osnutek pravilnika popolnoma prezrl dejstvo obstoja Slovencev v deželi in slovenskih deželnih poslancev v zboru samem. Menimo, pravijo v krogih komunistične skupine, da se bo treba resno zavzeti za spoštovanje pravic slovenske manjšine tudi ob priliki izdelave zborničnega pravilnika, ker bi se v nasprotnem primeru dežela že s svojimi prvimi ukrepi zelo slabo in nedemokratično karakterizirala.

Izjava Slovenske kulturno gospodarske zveze

O namestitvi deželnih funkcionarjev

Izvršni odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze je na svoji seji dne 21. maja sprejel sledečo izjavo:

V teku so priprave za ureditev deželnih uradov, pri čemer je v veljavi načelo, da bodo nastavljeni prvenstveno uradniki, delegirani iz že obstoječih javnih uradov. Ni nam znano, da bi v teh uradih bil zaposlen uradnik, še manj pa funkcionar slovenske narodnosti.

Slovenska kulturno gospodarska zveza je obvestila vse stranke, ki se sklicujejo na ustavo o svojem stališču do dežele z izjavo, ki jo je sprejel njen izvršni odbor dne 5. marca 1964. V tej izjavi je v prvi točki navedena pravica, da lahko pripadniki slovenske etnične skupine uporabljajo svoj jezik v osebni ali uradni odnosih s predstavniki političnih, upravnih in sodnih oblasti in da imajo pravico dobiti odgovor, dokumente in po trdila v svojem jeziku. Druga točka izjave pa govori o nujnosti nastavitve tolikšnega števila uradnikov slovenske narodnosti, da se omogoči izvajanje zgoraj omenjene pravice. Ta potreba in zahteva se odobesno glasi: Ko se bodo osnovali deželni uradi in ustanove, bodo morale deželne oblasti namestiti primerno število uradnikov in funkcionarjev, ki obvladajo slovenski jezik.

Gre za načelno, za pripadnike

slovenske narodnosti, ki prebivajo na področju dežele pa za življenjske važne vprašanje, zato upravičeno pričakujemo, da jih že prvi in bistveni ukrepi dežele ne bodo razočarali in da bodo prežeti z duhom statuta, ki zagotavlja narodnostnim manjšinam nemoten razvoj.

Proslava na Proseku

Prejšnji četrtek je bila na Proseku spominska svečanost v počastitev spomina 10 talcev, ki so jih pred 20 leti obesili nacisti.

Nacisti so talce obesili iz maščevanja, ker je bil v sodpu s partizani ubit en njihov vojak. To svoje dejanje so izvršili z večjo pompoznostjo tudi zato, da bi prestrašili delavce Todt. Ti so namreč sabotirali ukaze nacistov. Žalostno je dejstvo, da se neki črnosrajčnik, ki je sodeloval pri nacističnem zločinu še danes svobodno spreha po tržaških ulicah.

Repentabor:

(Ne)katoliško pisanje "Katoliškega glasa"

Volilni izidi v repentabski občini so očitno zelo zelo vznemirili nekatere zagrizene gospode klerikalce. To so pokazali tudi s članom, ki je bil objavljen pred dvema tednoma v «Katoliškem glasu». Članek je bil, seveda, nepodpisan. Morja se je gospod, ki ga je poslal časopisu v objavo, sramoval svojega «umotvoras». Znana stvar je, da so repentabski občani, predvsem Repenci, dobro volili. Komunistična partija je iz zadnjih volitev izšla še bolj ojačena in je danes prva stranka v tej občini. To da «Katoliški glas» je med drugim zapisal «da je malo manjkalo, da KP ni dobila žalnega venca z napisom «zalujoči ostali».

Med drugim se je ugledni, a ne podpisani, gospod obregnil proti tovarišu Egidiju Baisu iz Velikega Repna. Toda spodrnilo se mu je. Verjetno nehotje je bravce klerikalnega lista seznanil s tem, da tovariš Bais zna šest jezikov. Seveda je s tem tov. Baisu napravil reklamo. Torej, dosegel je učinek, ki ga ni gotovo pričakoval. Repenci so lahko ponosni na to, da imajo v svoji sredi tako odličnega poznavalca jezikov. Tembolj ponosni tudi zato, ker je tovariš Bais navačan delavec, sin delavske družine, ki je okusila grenkobo nekdanjih razmer, preganjanje pod fašizmom, bedo, bolezen, in tudi ubožnico, torej pravi križev pot. Tovariš Bais je skupno z ženo Zofko, ki je prav dobro poznajo ne le Repenci marveč vsa okolica, okusil tudi trpljenje nacističnega koncentracijskega taborišča. Vse to pa ni ne v njem in ne v tovarišici Zofki omajalo vere v lepšo bodočnost, vere v gotove zmage delavskega gibanja.

Pisec članka, objavljenega v katoliškem listu se jezi, ker tovariš Bais uči nekatere repenske fantične nemščino. Kak nesmisel!

Mi bi bili zelo veseli, če bi tudi druge naše vasi imele v svoji sredi tako sposobne učitelje. Koliko dobrega bi lahko naredili! Mnogo mnogo več kot pa gospodje, ki pišejo pamflete, polne protislovij, laži in klevet.

Kljub žolčnosti gospodov, ki pišejo pamflete za katoliški list, nekaj lahko poudarimo: Družina tovariša Baisa bo nadaljevala polki si jo je prostovoljno izbrala v najtežjih dneh naše zgodovine in ostala bo — slovenska.

Komunisti v svetu

42 milijonov vpisanih članov

Se leta 1928 je delovalo na svetu 46 komunističnih partij. Skupno so imele okrog dva milijona članov. Danes delujejo komunistične partije v 88 deželah in imajo okrog 42 milijonov članov. Porazdelitev tega števila po deželah pa ni cnakomerna. V deželah, kjer je delavski razred na oblasti je skupno okrog 30 milijonov članov KP. Samo na Kitajskem jih je 12 milijonov. V drugih deželah deluje torej okrog deset milijonov članov. Polovica tega števila je osredotočena v treh deželah: KP Francije ima okrog 250.000 članov, KP Italije okrog 1.600.000 in KP Indonezije okrog 2.500.000 članov.

Same številke seveda ne izpričujejo moči te ali one partije in njenega vpliva na politično življenje dežele.

Med najmočnejšimi partijami v Zahodni Evropi je KP Italije. V parlamentu ima 166 poslancev in 85 senatorjev. KP Francije ima precej manjše število članov toda kljub temu je njen politični vpliv v deželi zelo velik. Na zadnjih parlamentarnih volitvah je prejela 21% vseh glasov, toda zaradi čudnih zakonov ima v parlamentu sorazmerno zelo malo svojih predstavnikov. Medtem ko KP Italije izdaja poleg raznih periodičnih časopisov in revij tudi dva dnevnikova KP Francije izdaja kar 9 dnevnikov in 23 periodičnih časopisov. V kapitalistični Evropi je razmeroma zelo močna tudi KP Finske. Na volitvah leta 1962 je dobila 22% vseh glasov.

V raznih drugih deželah Zahodne Evrope imajo kompartije po 5 do 10 tisoč članov in na volitvah prejemale povprečno le po 5% vseh glasov. KP Avstrije ima okrog 50.000 članov, na volitvah pa je dobila le 3% vseh glasov in tudi zaradi čudnih zakonov nima niti enega predstavnika v parlamentu. Popolnoma drugačen pa je primer Islanda. Tam je kompartija tako majhna, da šteje komaj en tisoč članov, toda na volitvah je dobila 16.000 glasov in ima v parlamentu 9 sedežev. KP Belgije, ki ima 14 tisoč članov, pa ima le 5 poslanskih mest; KP Holandske pa ima 12.000 članov in le štiri poslance.

Ob 20-letnici izkrcanja v Normandiji

Vloge osvobodilnega gibanja in partizanskih edinic ni mogoče neupoštevati

Pretekli teden so v Normandiji svečano proslavljali 20-letnico takojmenovanega «Dneva D» tj. obletnico izkrcanja zavezniških sil v Evropi. Za to priliko so prišli v Evropo tudi številni bivši Američani, ki so sodelovali v bojih pred dvajsetimi leti.

O dogodkih, ki so v zvezi s takojmenovanim «Dnevom D» se je letos mnogo govorilo in pisalo. Časopisi radio in televizija so tem dogodkom posvetili izredno pozornost. Na Zahodu še posebno pa Američani so skušali prikazovati zavezniško izkrcanje v Normandiji kot dogodek, ki je praktično pomenil odločilno prelomnico v boju proti nacizmu. Skušali so prikazati, da je bil zlom nacizma odvisen samo od izkrcanja Američanov in Angležev v Normandiji.

Pri tem pa so popolnoma «pozabili» na vlogo, ki jo je v vojni proti nacistični Nemčiji odigrala Rdeča armada. «Pozabili» so na dejstvo, da se je še pred izkrcanjem v Normandiji zmagovito končala zgodovinska bitka pri Stalingradu. «Pozabili» so na dejstvo, da je Rdeča armada zlomila hrbtnico Hitlerju že tedaj ko ga je porazila v bližini Moskve in Leningrada ter ga pognala v neustavljivi beg. Ko je prišlo do zavezniškega izkrcanja v Normandiji so bile sovjetske čete že na nemških tleh in so junaško napredovale v smeri proti Berlinu. Pa še na nekaj so «pozabili», namreč na vlogo, ki so jo v protinacistični vojni imela osvobodilna gibanja in partizanske vojske v številnih deželah Evrope. In partizani niso čakali na izkrcanje

zahodnih zaveznikov v Normandiji, temveč so stopili v neizprosni boj takrat ko so bili hitlerjevci na višku svoje moči, tedaj ko je nacistični škorenj vladal v vsej Evropi, stal v Stalingradu, na pragu Lenigrada in tik pred Moskvo.

Pa tudi pri izkrcanju v Normandiji niso bili sami Američa-

ni in Angleži. Pri tem izkrcanju je aktivno sodelovalo tudi francosko odporniško gibanje. Močne francoske enote so se na to izkrcanje pripravile na afriških tleh in so v tistih dneh odigrale pomembno vlogo. Pravilno je francoski komunistični tisk pred dnevi poudaril vprašanje: «Ali bi anglo-ameriške sile stisnjene na krhkem mostišču v Normandiji, lahko utrdile svoje akcije brez pomoči odporniškega gibanja?»

Obisk predsednika Tita na Finskem in v Leningradu

Predsednik Tito je bil pretekli teden na uradnem obisku na Finskem. Ob zaključku tega obiska so objavili skupno poročilo, v katerem je med drugim rečeno, da so razgovori med jugoslovanskimi in finskimi državnimi voditelji potekali v prijateljskem ozračju in v duhu vzajemnega razumevanja ter ponovno pokazali, da obe državi na podoben način obravnavata temeljna vprašanja današnjega sveta, predvsem vprašanja krepitev miru in sodelovanja med narodi.

Predsednika jugoslovanske in finske republike, je nadalje rečeno v skupnem poročilu, sta z zadovoljstvom ugotovila, da je kljub lokalnim spopadam v različnih delih sveta opaziti popuščanje napetosti v mednarodnih odnosih in da se nadaljujejo prizadevanja za izboljšanje odnosov, kar je videti tudi v odnosih med SZ in ZDA. Oba predsednika pa sta izrazila obžalovanje, ker ni še bil dosežen napredek pri razorožitvenih poga-

anjih in sta se strinjala v tem, da je treba nadaljevati prizadevanja za postopno zmanjševanje oborožitve. Poudarila sta, da je še zlasti nujna naloga učinkovito preprečevanje širjenja jedrskega orožja. Končno sta oba predsednika poudarila, da Organizaciji združenih narodov pripada odločilna vloga pri ohranjanju svetovnega miru, krepitev varnosti in izboljšanju mednarodnega sodelovanja.

Na povratku v domovino se je predsednik Tito ustavil tudi v Leningradu, kjer se je srečal tudi s predsednikom sovjetske vlade Hruščevom. V uradnem sporočilu o razgovorih v Leningradu je med drugim rečeno, da sta si voditelja izmenjala mnenja o širokem krogu vprašanj vzajemnih koristi za SZ in SFRJ ter sta z zadovoljstvom ugotovila, da se uspešno razvijajo sovjetsko-jugoslovanski odnosi na političnem, gospodarskem, kulturnem in drugih področjih.

Združimo se v borbi proti asimilaciji Slovencev

Minil je mesec dni, odkar so prebivalci Furlanije-Juljske krajine dobili prvi deželni svet na podlagi posebnega statuta. Za doseg tega je bila potrebna dolgoletna borba vseh demokratskih sil.

Volilni izidi na Goriškem še enkrat dokazujejo veliko zaupanje, ki ga imajo naši delavci in kmetje v KPI in v njeno politiko za pravice slovenske narodne manjšine, za demokratični, gospodarski in socialni razvoj v državi. In KPI je držala obljubo, ki jo je dala pred volitvami. Komunisti so še enkrat pokazali, da se za pravice naše narodne manjšine ne borijo na podlagi golih resolucij in visokodonečih fraz, ampak na podlagi konkretnih dejanj.

KPI je v slovenskih vaseh na Goriškem od leta 1958 podvojila in v nekaterih primerih celo potrojila svoje glasove. Tudi v primeri z lanskimi političnimi volitvami je napredovala. Če pa z vsem v poštev vse stranke, ki na Goriškem delujejo tudi med Slovenci, vidimo, da so se po letu 1958 znašle v določenem zastoj. Tako socialisti kot dekokristjani so na deželnih volitvah celo nazadovale.

Med vprašanja, ki nas še posebno zanimajo spada v prvi vrsti še nerešeno vprašanje tu živeče slovenske narodne manjšine, saj je znana stvar, da je prav zaradi obstoja te manjšine bila predvidena ustanovitev dežele s posebnim statutom.

Zelo nas vznemirja počasno, toda postopno asimiliranje slovenske narodne manjšine. To vprašanje moramo zelo resno vzeti v poštev. Če hočemo zaustaviti proces asimilacije, moramo razviti enotnost vseh sil, ki imajo gotovo politiko v korist pravic slovenske manjšine, in to na podlagi široke platforme, ne glede na politična ali ideološka nasprotja.

Mi komunisti bomo v prvi vrsti delovali za enotnost. Delovali bomo za to, da se zgradi močan jez proti reakcionarnim silam, ki si prizadevajo, da bi slovenska narodna manjšina počasi izumrla.

JOZE JARC

Prireditev glasbenih šol v Piranu

V piranskem gledališču Tartini je bil pred kratkim javni nastop gojencev glasbenih šol koprškega okraja. Nastopili so solisti in ansambli šol iz Tolmina, Idrije, Cerka, Solkana, Šempetra, Ajdovščine, Postojne, Ilirske Bistrice, Kopra, Izole in Pirana in kot gostje orkester in solisti Glasbene Matice iz Trsta.

DOBERDOB

37-letna žena žrtev cestne nesreče

V ponedeljek 8. t.m. so številni Doberdobci in okoličani spremili na zadnji poti 37-letno Jelko Lakovič, poročeno Udovič, ki je zapustila mladega moža, 16-letno hčerko in 11-letnega sinčka. Pokojna Jelka je pred enim tednom prišla k materi v Doberdob na delovni dopust z Reke, kjer je prebivala vsa povojna leta.

V soboto zvečer, ko jo je brat Marino peljal na motornem kolesu po cesti v Ronke, je v Selcah prišlo do nesreče. Medtem, ko je brat ostal nepoškodovan, je Jelka dobila pri padcu močan udarec v glavo in je nato po par urah podlegla v tržiški bolnišnici.

Pokojnica izhaja iz zavedne slovenske družine, ki je v Doberdobu bila najbolj prizadeta med osvobodilno borbo. Očeta je pred koncem vojne izgubila v partizanih, brata Rudija so kot talca skupno z drugimi tovariši umorili Nemci v Jelenovi kleti v Doberdobu, brat Maks pa, ki je bil interniran v nacističnem taborišču, je umrl za posledicami vojne. Jelka je skupno z materjo junaško prenašala udarec za udarcem. Skupno z doberdobskimi dekleti in ženami se je udeležila številnih nabiralnih akcij za partizane. Večkrat je s svojo požrtvovalnostjo in vnemo rešila domače partizane in aktiviste pred gotovo smrtjo. In številni domačini in znanci, ki so se udeležili civilnega pogreba, so s svojo prisotnostjo izkazali poslednjo hvaležnost nepozabni Jelki.

Neutolažljivim svojem, materi, možu, hčerki, in sinčku, sestri in bratom izrekajo doberdobski vaščani najiskrenejše sožalje, kateremu se pridružuje tudi »Delo«.

J. J.

SOZALJE

Tovarišu Slavku Stoki s Kontovela izražano najgloblje sožalje ob smrti njegove matere.

13. in 14. junija:

II. revija slovenske popevke "Trst 64" v Avditoriju

V soboto, 13. junija ob 21. uri in v nedeljo, 14. junija ob 17. uri in ob 20,30 bo v tržiškem Avditoriju II. revija slovenskih popevk »TRST 64«.

Razpored popevk in pevcev:

1. »Trst 64« - Miranda Caharija;
2. Moja prva ljubezen si ti - Nora Jankovič;
3. Prva ljubezen - Ivan Sancin;
4. Vrtnice - Anka Sukan;
5. Španske noči - Pino Hrovat;
6. Hully-gully črni muc - vokalni kvartet »Melody«;
7. Srečna bova bila - Ida Ukmar;
8. Odpusti mi - Ljubica Berce;
9. Ljubezen je vse - duet Dario in Darko;
10. Čakam te - Odinea Zupin;
11. Ljubezen in avtestop - duet Mario Sedmak in Anka Sukan;
12. En starček je živel - Pino Horvat;
13. Luč ljubezni - Tulio Možina;
14. Drag spomin - Nora Jankovič;
15. »Totocalcio« - Mario Sedmak;
16. Samo ti - Ljubica Berce;
17. Preko valov - Miranda Caharija;
18. Kakor praviljica - Anka Sukan;
19. Cha cha cha cha cha - Neva Lukež;
20. Pismo iz tujine - Odinea Zupin;
21. Tržaške luči - duet Miranda Caharija in Pino Hrovat.

Orkester in solisti pri vajah

Igral bo orkester »Miramar«, dirigiral pa bo Aleksander Vodopivec, ki je tudi aranžer.

Poleg vstopnice in knjižice bo vsak poslušalec prejel tudi listek, na katerega bo napisal številko popevke, ki mu najbolj ugaja. Prve tri popevke (ki bodo prejele največ glasov na vseh treh nastopih), bodo nagrajene z denarno nagrado prireditelja t. j. prosvetnega društva »Barkovlje«.

Predprodaja vstopnic je v Tržaški knjigarni, ul. Sv. Frančiška 20. Vabimo k številni udeležbi.

V spomin

17. maja je minilo 11 let od smrti tov. Ivanke Furlan iz Skednja. Tudi to obletnico so mož Emil in hčerki Adelija in Bianka počastili s tem, da so darovali 3.000 lir za »Delo«.

11. junija je poteklo 20 let od dneva, ko je padel tovariš Mario Maganja, komandant II. udarnega bataljona Gortanove brigade.

Spominjajo se ga njegovi svojci in tovariši.
Slava njegovemu spominu!

SOLA GLASBENE MATICE

priredi
v soboto 13. t.m. ob 20,30
nastop gojencev
v dvorani na Kontovelu
Sodelovali bodo:
solisti in mladinski pevski
zbor iz Nabrežine.

—o—

v nedeljo 21. t.m. ob 18. uri
v tržiškem Avditoriju
ZAKLJUCNI NASTOP
pri katerem bodo sodelovali:
orkester Glasbene Matice
(dirigent Oskar Kjuder)
zbor harmonik
(dirigent Svetko Grgič)
in mladinska pevška zbornica iz
Trsta in Nabrežine
Vljudno vabljeni.

Celica KPI v Lonjerju se zahvaljuje vsem vaščanom, ki so na zadnjih volitvah dali svoj glas za KPI in njene kandidate. Velik uspeh, ki smo ga na teh volitvah dosegli, naj bo v vzpodbudo za nadaljnje akcije.

Tudi sekcija KPI v Podlonjerju se zahvaljuje vsem slovenskim in italijanskim volivcem za izkazano zaupanje partiji in njenemu programu.

Sporočilo bivšim političnim deportirancem

Bivše politične deportirance v nacistična koncentracijska taborišča ponovno opozarjamo, da imajo pravico zahtevati odškodnino. Rok za predložitev prošnje zapade nepreklicno 20. julija letos. Ker je zbiranje raznih dokumentov precej zamudno — in ker je te dokumente treba predložiti istočasno kot prošnjo za odškodnino — je lahko razumljivo, da je v resnici le malo časa. Zato ponovno vabimo vse prizadete, naj se čimprej zgledajo v pisarni Zdrženja bivših političnih deportirancev - Trst, ul. Zonta 4, prvo nadstropje, uradne ure od 10. do 12. in od 17. do 19., vsak dan razen sobote — kjer bodo prejeli vse potrebna pojasnila. Zdrženje je tudi pooblaščen za sestavljanje zadevnih prošelj.

Pripominjamo, da imajo pravico do odškodnine vsi tisti, ki so bili v koncentracijskih taboriščih v Nemčiji, odnosno na ozemlju, ki je bilo priključeno nacističnemu Reichu, predvsem pa imajo pravico do odškodnine tisti, ki so bili odvedeni v omenjena taborišča zaradi sodelovanja v odporiškem gibanju. Če je bivši deportiranec že umrl imajo pravico do odškodnine njegovi svojci, mož ali žena, otroci in celo bratje ali sestre.

Nadaljevanje

Milje

(šport.). Giordano Pacco je postal občinski odbornik in poverjeni so mu resori za urbanizem, regulacijski načrt, občinski vodovod in turizem.

Spremembe v tržaškem občinskem in pokrajinskem svetu

Tudi v okviru komunistične skupine v tržiškem pokrajinskem svetu je prišlo do sprememb. Paolo Sema, ki je bil izvoljen v deželni svet, je podal ostavko na svoje mesto. To mesto bi bil moral prevzeti dr. Karel Šiškovič. Ker pa je bil tudi on izvoljen v deželni svet, bo izpraznjeno mesto zasedel Raffaele Massi.

Senator Vidali, in poslanka Marija Bernetič sta izstopila iz tržiškega občinskega sveta. Njuni dosedanji mesti sta zasedla Luciano Pahor in Jole Burlo.

Kolera

žejo z gorkim oljem, proti neznosni žeji dajejo bolnikom koščke ledu, proti bljuvanju in boleznim krčem v mečah jim brizgajo pod kožo morfija. Čim manj bolniku bije žila tem hujših dražil mu dajejo (vina, močne kave, ledenomrzlega šampanjca), mu vbrizgavajo kafro ali eter. Da se mu preveč ne strja kri, mu pod kožo vbrizgavajo večje množine kuhinjske soli.

Razumljivo je, da je kolera povzročila veliko zbežnost in takšen strah, da so ljudje, kljub raznim omejitvam, bežali kamor so mogli. Celu oblastva so mnogokrat izgubila glavo.

Sredi junija 1831 se je močan val kolere pojavil na Ogrskem. V desetih mesecih je zbolelo 530.339 oseb, od teh jih je umrlo 298.541. V nekem pismu, ki je prišlo iz Budimpešte, beremo med drugim:

«... Ko je začela razsajati kolera so drogeriji in lekarnarji razprodajali neverjetne količine najrazličnejših zdravil. Po vseh gostilnah, v gledališču, po vseh kavarnah se je govorilo samo o dveh stvareh: o koleri in o sredstvih proti njej. Vsakdo je imel drugačen recept in vsakdo je bil prepričan, da ima najboljšega; ta je imel na želodec položeno blazinico z dišečimi snovmi, drugi je s sabo nosil stekleničico z vonjavami, zopet drugi je imel s sabo »tolovajskega kisa«, s katerim se je mazal po obrazu. Nekateri so si okrog telesa povezali posteljno blazino znatne velikosti, tako da so se kljub žalostnemu času, vsi smejali. Marsikdo, ki prej vina ni nokusil, je zdaj popival za zdravje.»

Pa ne samo na Ogrskem, temveč tudi po naših krajih se je vse to dogajalo. Tako pravi Franc Kobal v svoji razpravi o Kolera na Kranjskem.

V neki vasi na Madžarskem pa so pristopili k še bolj originalnemu odganjanju kolere. Vaščani so do nagega slekli dva fantiča in dva deklici. Fanta so v vpregli pred plug, eno deklico pred brano, drugo deklico pa so prisilili, da je poganjala. Tako je ta dražestna družba z brano in s plugom oraie in ravnaje obkročala vas, dokler niso bili vsi vaščani trdno prepričani, da so na dobrem.

V neki vasi na Tirolskem pa so sklenili, da se morajo zavarovati pred kolero s tem, da vsakega domačina ali tujca močno prekadajo. Seveda so se na ta račun dogajale marsikaterе burke.

(Nadaljevanje prihodnjič)